

obyvatel. Dlouhodobé vylidňování venkovských obcí se projevuje v existenci poměrně značného počtu malých sídelních lokalit.

3. MÍSTO NAROZENÍ - RODÁCI

Poprvé v poválečném období byl v roce 1991 při sčítání lidu položen dotaz na místo narození, kterým bylo myšleno trvalé bydliště matky v době narození sčítané osoby. Ze zpracování byly získány údaje za obyvatelstvo narozené v místě stávajícího trvalého bydliště, v jiné obci okresu trvalého bydliště, v jiném okrese a za obyvatelstvo narozené na Slovensku a v zahraničí.

Bydlící obyvatelstvo podle místa narození k 3. 3. 1991

Pohlaví, věk	Obyvatelstvo úhrnem	z toho narození v České republice v %			
		celkem	z toho		
			v obci trvalého bydliště	v jiné obci okresu	v jiném okrese
Muži celkem	4 999 935	93,2	52,0	15,0	26,2
z toho ve věku					
15 - 29	1 146 492	95,4	61,2	15,2	19,0
30 - 44	1 173 549	93,2	43,8	18,2	31,2
45 - 59	839 806	89,1	35,0	15,7	38,4
60 + nezj.	732 039	89,4	35,1	14,9	39,4
Ženy celkem	5 302 280	93,0	47,7	16,5	28,8
z toho ve věku					
15 - 29	1 097 500	95,8	56,7	17,1	22,0
30 - 44	1 155 409	93,4	39,3	19,8	34,3
45 - 59	887 181	89,9	33,2	17,3	39,4
60 + nezj.	1 105 803	88,8	32,6	17,2	39,0

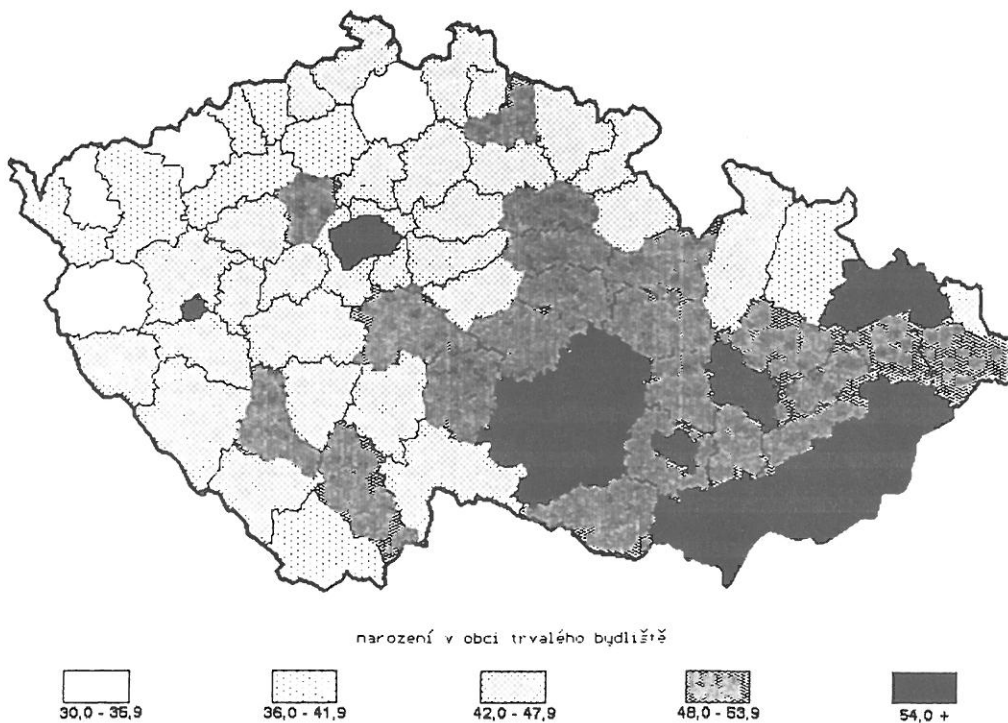
V České republice činil podíl osob *narozených v obci trvalého bydliště (tzv. rodáků)* 49,9 %. Větší část - 52,1 % - tvořili muži. Podíl mužů je mezi rodáky ve všech okresech vyšší než podíl žen.

Nejvíce rodáků žije ve všech jihomoravských okresech, které s výjimkou okresu Znojmo mají podíl rodáků více než 50procentní. V okrese Hodonín a Uherské Hradiště činí tento podíl dokonce 60 %. Vysoké počty rodáků mají i okresy Opava, Olomouc, Frýdek-Místek, v Čechách pouze Pelhřimov a Havlíčkův Brod.

Značný podíl rodáků mají i velká města nad 100 tisíc obyvatel. Naopak nízké procento osob narozených v obci současného bydliště mají obce střední velikosti resp. menší města s 5 - 20 tisíci obyvateli.

Nejnižší podíly rodáků mají západočeské a severočeské pohraniční okresy (z nich především Tachov - 31,6 % a Sokolov - 31,9 %), kde původní obyvatelstvo bylo převážně německé.

Rodáci podle okresů k 3.3.1991

Také při srovnání rodáků podle věkových skupin jsou patrné značné diference mezi jednotlivými okresy. Např. ve věkové skupině 60letých a starších je nízký podíl těchto obyvatel v pohraničních oblastech - v okresech Tachov (jen 2,9 %), Cheb (3,4 %), Karlovy Vary (3,9 %), Chomutov (4,5 %) a v okrese Bruntál (2,9 %). Naopak v jihomoravských okresech jsou ve věkové skupině 60 a víceletých rodáci zastoupeni až 58 % (Hodonín, Uherské Hradiště).

Na rozdíl od narozených v obci trvalého bydliště nejsou v počtech *narozených v jiné obci okresu trvalého bydliště* mezi jednotlivými okresy tak velké diference. Celkově vyšší podíly mají okresy na jihu Čech a Moravy, nižší jsou zejména v severočeských pohraničních okresech. Z jednotlivých okresů mají nejvyšší podíly Klatovy (27,4 %), Litoměřice (26,3 %) a Šumperk (26,2 %). Zajímavostí jsou západní Čechy, kde okresy Sokolov, Cheb, Tachov a Karlovy Vary mají podíly narozených v jiné obci okresu trvalého bydliště nejnižší v republice, zatímco Domažlice a Klatovy nejvyšší.

Jihomoravské a část severomoravských a východočeských okresů mají nejnižší podíly *narozených v jiném okrese České republiky*. Pohraniční oblast západních resp. severozápadních Čech (od okresu Tachov až po Ústí nad Labem) má tyto podíly nejvyšší. Vysoké zastoupení obyvatel přistěhovalých z jiných okresů České republiky mají i okresy v bezprostředním okolí Prahy (Praha-východ a Praha-západ) a vůbec nejvyšší je v okrese Česká Lípa.

S výjimkou okresu Hodonín, kde je podíl mužů a žen téměř shodný, mají ve všech okresech mezi přistěhovalými převahu ženy. Je to dáno zejména tím, že po sňatku častěji než muži následují partnera do místa jeho trvalého bydliště.

Ze 454 tisíc osob *narozených mimo Českou republiku* tvoří více než 2/3 lidé narození na Slovensku. Jejich počty jsou v Čechách nejvyšší v okresech Cheb a Sokolov a ve všech dalších severních a západních pohraničních okresech, ve východních Čechách v okresech Náchod a Trutnov a také v okresech Český Krumlov, Louny, Kladno a Mělník. Na Moravě to je především okres Karviná, kde je podíl osob narozených na Slovensku nejvyšší v republice (7,2 %) a v okresech Bruntál, Ostrava, Frýdek-Místek, Nový Jičín, Přerov a Břeclav. Toto rozložení potvrzuje převažující vliv poválečného osídlování pohraničí a rozvoj těžkého průmyslu na Ostravsku na migraci obyvatelstva. V okresech pohraničních je proto

Sčítání lidu, domů a bytů

vyšší zastoupení věkové kategorie 60 a víceletých, na Ostravsku je nejsilnější věková skupina 45-59 letých a převažující podíl mužů. Samotný vliv blízkosti hranice se Slovenskem se v dalších moravských okresech nijak zřetelně neprojevuje. Podíly osob narozených na Slovensku se v moravských okresech sousedících se Slovenskem v podstatě neliší od podílů těchto osob v ostatních okresech.

V cizině se (kromě Slovenské republiky) narodilo cca 141 tisíc osob žijících v České republice. Jejich územní rozložení je prakticky totožné s osobami narozenými na Slovensku a je i důsledkem stejných vlivů - především dosídlování pohraničí a rozvoje těžebního průmyslu. Osoby narozené v cizině jsou zastoupeny především v nejvyšších věkových skupinách. To je také jeden z hlavních důvodů převažujícího podílu žen v této skupině.

4. NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA

V národnostní struktuře obyvatelstva nedošlo od roku 1950 k významným změnám. Podíl osob s jinou než českou (moravskou, slezskou) národností se po celou dobu pohyboval v rozmezí 5 - 6 %, z toho více než polovinu tvořili občané *slovenské* národnosti. Jejich počet se až do roku 1980 zvyšoval, v období 1980-1991 se však snížil o 12,4 % na 314,9 tisíc osob.

Vývoj národnostního složení obyvatelstva v letech 1930 - 1991 (v %)

Národnost	Sčítání lidu v letech					
	1930	1950	1961	1970	1980	1991
česká 1/	68,4	93,8	94,3	94,5	94,6	94,8
slovenská	0,4	2,9	2,9	3,3	3,5	3,1
polská	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6
maďarská	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
německá	29,5	1,8	1,4	0,8	0,6	0,5
ostat. a nezj.	0,7	0,5	0,5	0,6	0,5	0,8
Obyvatelstvo celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1/ v roce 1991 vč. moravské a slezské národnosti